

reeksen het principieel verschil ophef, en dus ook de psychische verschijnselen, 'tzij dan mechanisch of organisch, uit een gemeenschappelijk *πρότον* verklaar.

66) VON HARTMANN, *Phil. des Unbewussten*, Leipz., 1889. III. 46.

67) *Gen. sketch of Pantheism*. Lond. 1879. II. p. 263.

68) Dit blijkt reeds uit Von Hartmann zelf, die hoe kras hij ook tegen de Selectie-theorie in verzet komt, toch met de Evolutie-theorie dweept. Ook Nietzsche, die terecht opmerkt hoe Darwin in zijn theorie, dat het sterkere het zwakkere verdringt, voorbijzag dat »die Schwächeren Geist haben, und dadurch oft mehr Macht'', bestrijdt de Decendenz-theorie allenminst. Zie KAATZ o.l.l. p. 89. De Evolutie-theorie is wetenschappelijk alleen te bestrijden door op het ongenoegzame van hare bewijzen nadruk te leggen, en te erkennen, wat van Christelijke zijde ook nimmer betwist is, dat elke voorafgaande formatie in de scala der schepping, wel terdege praeformatie. is voor de volgende hogere formatie. Bovendien moet dankbaar erkend, dat de onderzoekingen ten behoeve van deze theorie ruime winste voor onze kennis leverden, en ons hergaven, wat te veel te loor ging, het besef van de eenheid der natuur, en ons mee-leven met haar als aan ons verwant.

69) Dat Darwin zelf nog aan een God gelooft (zie *Origin of Species*, p. 421, 2) en in zekeren zin de schepping vasthoudt, zegt niets. Maar het feit mag daarom niet worden voorbijgezien, dat tal van Theïsten zich meenen te kunnen handhaven door de evolutie-theorie in dier voege te accepteren, dat God zelf de potenz voor geheel deze rijke organische ontwikkeling, en dat wel teleologisch, dat is, met het oog op het eindresultaat, in het oorspronkelijke creatuur, of ook in de eeuwige kiem van al het geworden heeft ingelegd. Dit echter komt geheel neer op de atheïstische theorie van Murphy en Owen, alleen met dit verschil, dat bij deze Theïsten nog God heet, wat Murphy *natuur* noemt. Zie MURPHY, *Habit and intelligence, in their connection with the Laws of matter and force*, London 1869 I. p. 348.

70) Darwin geeft zelf toe, dat hij op verre na niet in staat is, het feitelijk bewijs voor zijn theorie anders, dan bij zeer gebrekkige inductie, te leveren. Van de lange scala, die volgens zijn theorie, de laagste plant genealogisch met den mensch moet verbinden, is niet de helft, niet een vierde, niet een duizendste der sporten aanwijsbaar; en de theorie moet zich dus behelpen met de conclusie uit betrekkelijk zeer weinige verschijnselen tot alle die er geweest zijn, maar te loor gingen. Hij zegt er van: »I can answer these questions and objections only on the supposition that the geological record is far more imperfect than most geologists believe. The number of specimens in all our museums is absolutely as nothing compared with the countless